

సుప్రీం కోర్ట్ నివేదికలు

ది స్టేట్ ఆఫ్ బాంబే

వర్యాన్

1960

నవంబర్ 14

M/s. రతీలాల్ వడిలాల్ మరియు బ్రదర్స్

(J.L. కపూర్, M. హిదయతుల్లా మరియు J.C. షా JJ.)

సేల్స్ టాక్స్ - 'డీలర్' - అర్థం - ప్రత్యేక సెలవు ద్వారా అప్పీల్ చేయండి - అందుబాటులో ఉన్నప్పుడు - బాంబే సేల్స్ టాక్స్ యాక్ట్, 1953 (బాంబే III ఆఫ్ 1953), సెక్షన్లు 27(1), (b), (c), 30(1), 34(1) మరియు (2) - భారత రాజ్యాంగం, ఆర్టికల్ 136.

ఒక ఇటుక తయారీదారు అయిన నానాలాల్ కర్నందాస్, కొలీరీ కంట్రోల్ ఆర్డర్ ప్రకారం బొగ్గును కొనుగోలు చేసినందుకు ప్రాధాన్యతా ధృవీకరణ పత్రాన్ని కలిగి ఉన్నాడు మరియు కమీషన్ ఏజెంట్లుగా ఉన్న ప్రతివాదుల ద్వారా M/s. S.G.Rungta Colliery నుండి కొంత మొత్తంలో బొగ్గును కొనుగోలు చేశాడు. బాంబే సేల్స్ టాక్స్ యాక్ట్, 1953 ప్రకారం తమను "డీలర్లు"గా వర్ణించవచ్చో లేదో నిర్ధారించడానికి ప్రతివాదులు కలెక్టర్ కి దరఖాస్తు చేసుకున్నారు. డీలర్లని కలెక్టర్ తేల్చారు కానీ సేల్స్ టాక్స్ ట్రిబ్యూనల్ వేరే విధంగా పేర్కొంది. చట్టంలోని సెక్షన్లు 34(1) మరియు 30(1) కింద హైకోర్టుకు సూచన కోసం ఆ తర్వాత ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోలేదు. ప్రత్యేక సెలవు ద్వారా బొంబాయి రాష్ట్రం చేసిన అప్పీల్ పై.

ప్రతివాదులను "డీలర్లు"గా వర్ణించలేమని పేర్కొంది. చట్టం ప్రకారం వారు వెల్లడించిన వారి వ్యాపారం యొక్క స్వభావం చూపబడలేదు వారు బొంబాయి రాష్ట్రంలో వస్తువులను విక్రయించే వ్యాపారాన్ని కొనసాగిస్తున్నారని కానీ కమీషన్ ఏజెంట్లు మాత్రమే ఇతర వ్యక్తులకు అమ్మకాలు ఏర్పాటు చేశారు.

రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 136 ప్రకారం ఈ కోర్టు అధికార పరిధిని అమలు చేయడానికి ముందు అప్పీలుదారు హైకోర్టును ఆశ్రయించడం మరియు అతని అన్ని పరిష్కారాలను ముగించడం సరైన మార్గం.

సివిల్ అప్పీల్ అధికార పరిధి: సివిల్ అప్పీల్ నం. 429 ఆఫ్ 1959.

1956లో అప్పీల్ నంబర్ 6లో మాజీ బొంబాయి సేల్స్ టాక్స్ ట్రిబ్యూనల్ యొక్క డిసెంబరు 6, 1957 నాటి తీర్పు మరియు ఆర్డర్ నుండి ప్రత్యేక సెలవు ద్వారా అప్పీల్ చేయండి.

అప్పీల్ ద్వారా ప్రత్యేక సెలవు నుండి తీర్పు మరియు ఆర్డర్ డిసెంబరు 6, 1957 యొక్క మాజీ బొంబాయి సేల్స్ టాక్స్ ట్రిబ్యూనల్ లో అప్పీల్ నంబర్ 6, 1956.

సి.కె. దాఫ్తర్, సొలిసిటర్-జనరల్ ఆఫ్ ఇండియా, హెచ్.ఆర్. ఖన్నా మరియు ఆర్.హెచ్. ధేబర్ అప్పీలుదారు కోసం.

N.A. పాల్ఖివాలా, S.P మెహతా, J.B. దాదాచాంజీ, రామేశ్వర్ నాథ్, పీఎల్ వోహ్రా, ప్రతివాదులుగా

1960. నవంబర్ 15. కోర్టు తీర్పు వెలువరించింది

హిదాయతుల్లా, న్యాయమూర్తి. - డిసెంబర్ 6, 1957 నాటి సేల్స్ టాక్స్ ట్రిబ్యూనల్, బొంబాయి యొక్క ఉత్తర్వుపై బాంబే రాష్ట్రం ప్రత్యేక సెలవుతో ఈ కోర్టుకు అప్పీల్ చేసింది, దీని ద్వారా ట్రిబ్యూనల్ దాని ముందు అప్పీల్ ను అనుమతించి, ఈ ఉత్తర్వులను పక్కన పెట్టింది. బాంబే సేల్స్ టాక్స్ యాక్ట్, 1953 సెక్షన్ 27 ప్రకారం సేల్స్ టాక్స్ కలెక్టర్ ఆమోదించారు. ప్రతివాదులు, రతీలాల్ వాడిలాల్ & బ్రదర్స్ కమీషన్ ఏజెంట్లు, క్లియరింగ్ మరియు రవాణా కాంట్రాక్టర్లుగా వ్యాపారం చేస్తున్నారు. జూన్ 25, 1954న, వారు తమ వ్యాపారం యొక్క స్వభావాన్ని వివరిస్తూ చట్టంలోని సెక్షన్లు 27(a), (b) మరియు (c) కింద సేల్స్ టాక్స్, బొంబాయి కలెక్టర్ కి దరఖాస్తు చేసుకున్నారు, దానిలోని ఒక ఉదాహరణను ఉదహరించారు. చట్టంలో వారిని "డీలర్లు" అని పిలవవచ్చా అని ప్రశ్నించండి. వారు డీలర్లని, చట్టం కింద తమను నమోదు చేసుకోవాలని కలెక్టర్ తన ఉత్తర్వుల్లో పేర్కొన్నారు. అప్పీల్ పై, ట్రిబ్యూనల్ వేరే విధంగా పేర్కొంది, మరియు, అందువల్ల బొంబాయి రాష్ట్రం చే ఈ విజ్ఞప్తి.

చట్టంలోని సెక్షన్లు 30(1) మరియు (2) తో పాటు చదివిన సెక్షన్లు 34(1) కింద బాంబే హైకోర్టును రిఫరెన్స్ చేయమని కోరేందుకు ఎటువంటి చర్య తీసుకోలేదని తెలుస్తోంది. ఈ కోర్టును తరలించే ముందు అప్పీలుదారుకు అందుబాటులో ఉన్న అన్ని పరిష్కారాలు ముందుగా పూర్తి కాలేదని మేము తరచుగా గమనించాము. సాధారణంగా, ఈ విధంగా హైకోర్టును దాటవేయడానికి ఈ కోర్టు అనుమతించదు మరియు ఆర్డికల్ 136 ప్రకారం ఈ కోర్టు యొక్క అధికార పరిధిని ప్రారంభించే ముందు అప్పీలుదారు తన అన్ని పరిష్కారాలను ముగించడమే సరైన మార్గం. అయితే, ప్రస్తుత సందర్భంలో, విషయం చాలా సులభం,

మరియు ప్రతివాది తరపు న్యాయవాది ప్రశ్నను గుర్తించమని మమ్మల్ని అభ్యర్థించారు , చిన్న వ్యాపారి అయిన మరియు చట్టం యొక్క వివరణ కోసం దరఖాస్తు చేసిన అతని క్లయింట్ లాగబడతారని పేర్కొంది. మరోసారి కోర్టుల ద్వారా మేము ఈ చిన్న పాయింట్ పై ఈ అప్పీల్ నిర్ణయించినట్లయితే. దీని దృష్ట్యా, మేము ఈ అప్పీల్ ను నిర్ణయించినప్పటికీ , ఈ కోర్టు కోసం కర్సస్ క్యూరీ (*cursus curiae*)ని వేయడానికి మేము పట్టుబడకూడదు.

ఈ విషయం కొలీరీ కంట్రోల్ ఆర్డర్, 1945 అమల్లోకి వచ్చిన తర్వాత కాలానికి సంబంధించినది. ఆ ఉత్తర్వు ప్రకారం, కేంద్ర ప్రభుత్వ అధికారం కింద మినహా ఏ వ్యక్తి కూడా కొలీరీ నుండి బొగ్గును పొందలేరు లేదా కొనుగోలు చేయలేరు , దీని కోసం అతను రాష్ట్ర బొగ్గు కంట్రోల్ నుండి ప్రాధాన్యతా ధృవీకరణ పత్రాన్ని పొందవలసి ఉంటుంది. ఆర్డర్ యొక్క పథకం ప్రకారం , డెల్ క్రెడెర్ (*del credere*) ఏజెంట్లు పని చేయడానికి మరియు టన్ను బొగ్గుకు ఒక రూపాయి కమీషన్ వసూలు చేయడానికి అనుమతించబడ్డారు.

నానాలాల్ కర్పందాస్ అనే ఇటుక తయారీదారునికి జూన్ 17 , 1954న 22 టన్నుల బొగ్గుకు సంబంధించి ప్రాధాన్యతా ధృవీకరణ పత్రాన్ని కేటాయించారు. అతను ప్రతివాదుల ద్వారా M/s. S.C.Rungta Colliery, Burhar తో వ్యవహరించాడు. సరుకు కర్పందాస్ పేరు మీద ఉంది , అయితే బిల్లును ప్రతివాదులకు కొలీరీ పంపింది , మరియు ప్రతివాదులు తమ వంతుగా , కొలీరీ బిల్లు మొత్తంతో పాటు వారు వసూలు చేసిన బిల్లును తయారు చేశారు , రూ. 22 వారి కమీషన్. కొలీరీని చెల్లించాల్సిన బాధ్యత ప్రతివాదులపై ఉంది , కానీ వారు కొలీరీ మరియు కర్పందాస్ ల మధ్య కేవలం "మధ్యవర్తిగా" వ్యవహరిస్తున్నారని పేర్కొన్నారు. ప్రతివాదులు తమ వ్యాపారం ఇతర విభాగాలతో కూడా ఇదే విధంగా ఉందని పేర్కొన్నారు మరియు చట్టంలో వారిని "డీలర్లు"గా వర్ణించవచ్చో లేదో నిర్ణయించాలని మరియు రిజిస్ట్రేషన్ అవసరమని కలెక్టర్ ను కోరారు.

బాంబే సేల్స్ టాక్స్ యాక్ట్, 1953లో "డీలర్లు" ఈ క్రింది విధంగా నిర్వచించబడింది:

"డీలర్లు" అంటే బొంబాయి రాష్ట్రంలో వస్తువులను విక్రయించే వ్యాపారాన్ని కొనసాగించే ఎవరైనా, కమీషన్ కోసమో లేక మరేదైనా....."

(వివరణ విస్మరించబడింది).

డీలర్ గా ఉండాలంటే, ఆ వ్యక్తి బొంబాయి రాష్ట్రంలో వస్తువులను విక్రయించే వ్యాపారాన్ని కొనసాగించాలి. ఈ కేసులో చిన్న ప్రశ్న ఏమిటంటే, ప్రతివాదులు బొగ్గుకు సంబంధించి అలాంటి వ్యాపారాన్ని కొనసాగిస్తున్నారా.

సర్టిఫికేట్ కలిగి ఉన్న వ్యక్తికి తప్ప బొగ్గు అమ్మకం జరగదని కంట్రోల్ ఆర్డర్ యొక్క పథకం చూపిస్తుంది. నియంత్రణ ఆర్డర్ కు విరుద్ధంగా విక్రయం జరిగింది. కేసులో ఉత్పత్తి చేయబడిన సర్టిఫికేట్ , ప్రతివాదుల పేరుతో తయారు చేయబడినప్పటికీ , వినియోగదారుని గ్రహీతగా చూపుతుంది. ప్రతివాదులకు కొలియరీ ద్వారా ఎటువంటి అమ్మకం జరగలేదని స్పష్టంగా తెలుస్తుంది , కానీ నేరుగా కర్పందాస్ కి, అయితే ప్రతివాదుల ఏజెన్సీ ద్వారా. ప్రతివాదులు కూడా, కర్పందాస్ కు బిల్లును సమర్పించినప్పుడు, అతను సరుకుదారు అని మరియు వారు తమ “మధ్యవర్తి” కమీషన్ ను మాత్రమే వసూలు చేస్తున్నారని పేర్కొన్నారు. ఈ పరిస్థితులలో , ప్రతివాదులకు కొలియరీ బొగ్గును విక్రయించిందని మరియు వారు దానిని కర్పందాస్ కు విక్రయించారని నిలదీయడం కష్టం. ఇందులో రెండు అమ్మకాలు లేవు ; అక్కడ ఒకే ఒక విక్రయం ఉంది మరియు అది వినియోగదారునికి కొలీరీ ద్వారా జరిగింది. ప్రతివాదులు కొలీరీ నుండి కొనుగోలు చేయడం ద్వారా యజమానులు కాలేరు, ఎందుకంటే కొలీరీ వారికి బొగ్గును విక్రయించడు లేదా వారు ధృవీకరణ పత్రాన్ని పొందినట్లయితే వారు దానిని కొనుగోలు చేయలేరు. ప్రతివాదుల స్థానం కేవలం ఏజెంట్లది , బహిర్గతమైన కొనుగోలుదారుకు విక్రయాన్ని ఏర్పాటు చేయడం , అయితే వారి ప్రిన్సిపాల్ తరపున కొలీరీకి చెల్లింపుకు హామీ ఇవ్వడం. మేము చెప్పినదాని దృష్ట్యా, కలెక్టర్ ముందు ఉదహరించిన సందర్భంలో బొగ్గును విక్రయించే వ్యాపారం గురించి వెల్లడించలేదు మరియు దాని ముందు ఉంచిన వాస్తవాలపై ట్రిబ్యునల్ యొక్క ఆర్డర్ సరైనది.

ఫలితంగా, అప్పీల్ విఫలమవుతుంది మరియు ఖర్చులతో తీసివేయబడుతుంది.

అప్పీల్ కొట్టివేయబడింది.
